

De rekeningen 2025 uitgelegd

Smart

Inhoud

Vóór de cijfers, eerst enkele begrippen	4
De gedeelde onderneming, de tak Productie en de tak Support	4
Geconsolideerde rekeningen, wat betekent dat?	4
Belangrijkste elementen in 2025.....	5
Productie	6
Omzet van de tak Productie	6
Uitgaven van de tak Productie	6
Resultaat van de tak Productie	7
Support	8
Financiering van de tak Support	8
Uitgaven van de tak Support	9
Resultaat van de tak Support	10
Resultaat Smart België	11
Bronnen	11
Verklarende woordenlijst	12

Over dit document

Dit document werd opgemaakt om de jaarrekening toegankelijk te maken voor alle vennoten van de coöperatie, zonder dat daarvoor enige voorkennis vereist is. De cijfers en gegevens in dit document komen overeen met de officiële cijfers, maar worden op een andere manier voorgesteld. De technische termen zijn soms vereenvoudigd. Je kunt de geconsolideerde rekeningen in de boekhoudkundige versie raadplegen in de geconsolideerde resultatenrekeningen in het jaarverslag.

1. Vóór de cijfers, eerst enkele begrippen

1.1. De gedeelde onderneming, de tak Productie en de tak Support

Smart bestaat uit twee grote takken:

- Onder **de tak Productie** vallen de productie-eenheden die autonoom werken. Elke productie-eenheid produceert en verkoopt goederen, diensten of kunstwerken.
- De **tak Support** levert een reeks tools en diensten aan die productie-eenheden. Zo kunnen alle productie-eenheden zich op hun beroepsactiviteit concentreren zonder alles alleen te moeten doen en kunnen ze de diensten delen.

1.2. Geconsolideerde rekeningen, wat betekent dat?

Smart België bestaat uit 10 juridische entiteiten, waaronder SmartCoop, Verenigde Producties, Verenigde Opleidingen en de Professionele Vereniging van Creatieve Beroepen.

De coöperatie SmartCoop stuurt al die entiteiten aan. Tijdens de algemene vergadering stellen we de geconsolideerde rekeningen van het afgelopen jaar voor. Ze omvatten de rekeningen van die 10 entiteiten en weerspiegelen de globale economische activiteit van Smart. Zo krijg je een algemeen overzicht. Wettelijk gezien stem je als vennoot enkel voor de rekeningen van de coöperatie.

2. Belangrijkste elementen in 2025

Productie		Support
Omzet € 198,1M		Budget (Bedrijfsinkomen) € 31,2 M
Uitgaven (courante kosten) € 196,8 M	Gemeenschappelijke bijdrage €29.324.164	Uitgaven (courante kosten) € 29,4M
		Uitzonderlijke uitgaven € 2,7M
Belastingen (verworpen uitgaven) € 0,9M		Belastingen € 1,6M
Nettoresultaat € 0,4M		Nettoresultaat -€ 2,5M
Nettoresultaat Smart België : -€ 2,1M		
Situatie liquide middelen op 31.12.2025: € 20,8M		

De omzet van de productie-eenheden ligt iets hoger dan in 2024. De houders van de productie-eenheden beperken hun kosten en lijken zichzelf meer loon te betalen.

Nochtans vertoont het resultaat van Smart België een verlies in 2025, dat vooral aan drie factoren te wijten is:

- een toename van de terugkerende uitgaven (kosten) van de tak Support
- uitzonderlijke elementen in verband met de stopzetting van de activiteit van LaVallée en aanzienlijke eenmalige kosten voor waardeverminderingen op deelnemingen en handelsvorderingen waarvan de dossiers nog in behandeling waren.
- de belastingen, meer bepaald in verband met de beroepsactiviteiten van de productie-eenheden.

Dit resultaat vertegenwoordigt 1,06% van de omzet, maar moet in het juiste perspectief geplaatst worden: dankzij het eigen vermogen en de reserves die in voorgaande jaren zijn opgebouwd, kunnen de noodzakelijke saneringsmaatregelen van 2025 worden ondersteund en opgevangen.

3. Productie

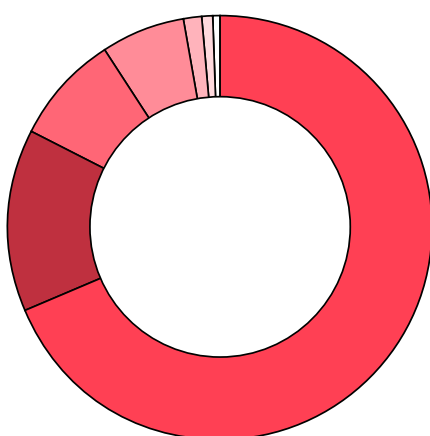
3.1. Omzet van de tak Productie

Omzet: € 198,1M

Samen produceerden de 23.281 productie-eenheden die actief waren in 2025 goederen en diensten voor een omzet van €198.146.173. Dat is een stijging van €468.000 ten opzichte van 2024 (+0,2%). Dat bedrag stemt vooral overeen met de som van alle facturen excl. btw die Smart aan de klanten heeft verstuurd.

3.2. Uitgaven van de tak Productie

Totaal uitgaven: € 197,7M

68,7%*	Lonen en sociale zekerheid
13,9%	Productiekosten
8,3%	Gemeenschappelijke bijdrage - 2e pijler
6,5%	Gemeenschappelijke bijdrage - 1e pijler
1,3%	Afschrijving van investeringen
0,9%	Concessies van auteursrechten
0,4%	Belasting op kilometerkosten

*Opgelet: in de enkelvoudige jaarrekening maakt de 2e pijler van de gemeenschappelijke bijdrage deel uit van de lonen.

De uitgaven van de tak Productie dienen om de kosten te betalen als volgt:

- **Lonen en sociale zekerheid:** de lonen van de houders van de productie-eenheden en hun medewerkers, de socialezekerheidsbijdragen (zoals pensioenen, ziekte-uitkeringen en andere beschermende maatregelen) vertegenwoordigen 68,7% van de uitgaven van de tak Productie. In totaal ontvingen 21.509 personen een loon. Dat komt overeen met 2.274 voltijds equivalenten en om en bij de 4,5 miljoen gepresteerde werkuren.
- **Productiekosten:** 13,9% van de uitgaven ging naar de terugbetaling van de productiekosten die de productie-eenheden nodig hebben voor hun activiteiten, zoals benodigdheden, basismaterialen, professionele verplaatsingen of de aankoop van materiaal van minder dan 500 euro.
- **Gemeenschappelijke bijdrage:** die uitgaven hebben betrekking op de bijdrage van de productie-eenheden aan de gemeenschappelijke pot via de twee pijlers van de gemeenschappelijke bijdrage (6,5% op de facturatie en 8,3% op het werkbudget)
- **Afschrijving van investeringen:** 1,3% gaat naar de afschrijving van investeringen in materiaal van meer dan 500 euro, zoals een computer, camera's of machines om meubels te maken.
- **Concessies van auteursrechten:** 0,9% wordt gebruikt om de auteursrechten te vergoeden.
- **Belasting op kilometerkosten:** 0,4% van de uitgaven heeft betrekking op de belasting op kilometerkosten, die gedragen wordt door de productie-eenheden die er een beroep op doen.

In 2025 hebben de houders van de productie-eenheden hun uitgaven over het algemeen beperkt en meer budget gependend aan de lonen.

3.3. Resultaat van de tak Productie

Omzet	€198.146.173
Uitgaven	- €197.771.768
Resultaat	€374.406

De tak Productie tekent in 2025 een positief resultaat op, met een winst van €374.406. Dat betekent dat de omzet van de productie-eenheden in 2025 hoger lag dan hun uitgaven.

FOCUS OP DE GEMEENSCHAPPELIJKE BIJDRAGE

Alle gedeelde middelen en algemene diensten van de gedeelde onderneming worden gefinancierd door een gemeenschappelijke bijdrage die ten laste is van elke productie-eenheid.

Die bijdrage wordt berekend door middel van twee afzonderlijke componenten:

- Een vast percentage van 6,5% op de omzet van elke productie-eenheid.
- Een variabel bedrag van het werkbudget. Het bedrag wordt berekend door een vermenigvuldigingscoëfficiënt toe te passen op het brutoloon van elke werknemer binnen de productie-eenheid. Die coëfficiënt varieert al naargelang het type arbeidsovereenkomst.

Ook de kortingen die SmartCoop krijgt op de wettelijke werkgeversbijdragen worden aan de gemeenschappelijke pot toegevoegd.

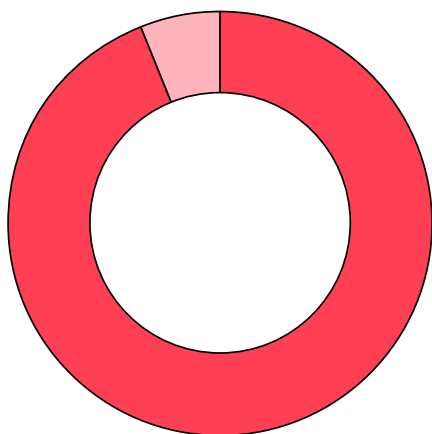
€29.324.164 werd aan de gemeenschappelijke pot toegevoegd via de twee pijlers van de gemeenschappelijke bijdrage in 2025.

€12.865.898 is afkomstig van de eerste pijler van de gemeenschappelijke bijdrage (de vaste bijdrage van 6,5% die bij elke facturatie wordt afgehouden) **en €16.458.266 komt van de tweede pijler van de gemeenschappelijke bijdrage** (de variabele bijdrage op het werkbudget).

4. Support

4.1. Financiering van de tak Support

Budget (Bedrijfsinkomen) van de tak Support: €31,2M

94%*	gemeenschappelijke bijdrage
6%	andere bronnen

Het budget (bedrijfsinkomen) van de tak Support dat de gedeelde tools en diensten financiert waarover de productie-eenheden beschikken, bedraagt €31.656.512. Dat is een algemene toename van €1,1 miljoen.

Dit budget komt voor 93,9% uit de gemeenschappelijke bijdrage. De rest komt voor 2,7% uit verkopen en dienstverlening, zoals de verhuur van coworkingruimtes en vergaderzalen, of de betalende opleidingen die Smart aanbiedt, of voor 3,4% uit subsidies.

De subsidies stijgen voor het tweede jaar op rij en komen op €1.069.283. Dat is een stijging met €496.434, meer bepaald dankzij het project rond socioprofessionele re-integratie in Gembloux.

TOOLS EN DIENSTEN

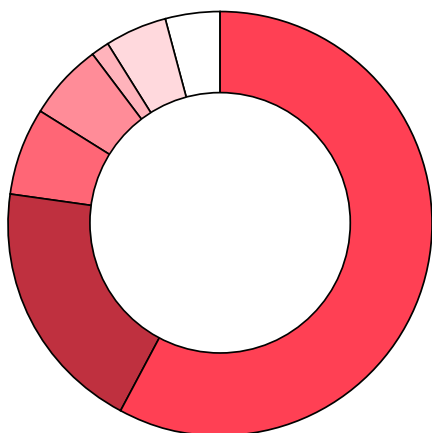
De tools en diensten die de tak Support aan de productie-eenheden levert, kunnen in vier grote categorieën worden opgedeeld:

- **Administratieve opvolging en aangiften.** Dat omvat de facturatie, boekhouding, btw-aangiften, bedrijfsvoorheffing en aangiften bij de RSZ.
- **Financieringen en risicobeheer.** Dat gaat bijvoorbeeld over de terugvordering van schulden, renteloze leningen, juridische bijstand of verzekeringen.
- **De financiering van gedeelde productiemiddelen,** zoals de gedeelde werkruimtes of het opleidingsaanbod.
- **Ondersteuning en begeleiding,** meer bepaald door 87 adviesverleners.

Daarbij komen nog twee andere categorieën, die verband houden met de noden van de onderneming zelf en haar noden op het vlak van **bestuur**. Dat omvat alle aspecten in verband met het coöperatief leven, de democratie in de onderneming, transparantie en levenslang leren, maar ook personeelsbeheer en communicatie. Of het materiaal dat nodig is om te werken, zoals digitale tools en bureaus.

4.2. Uitgaven van de tak Support

Totaal uitgaven: €34.099.622

58%	Lonen en sociale zekerheid
19,3%	Diverse diensten en goederen
6,6%	Afschrijvingen
6%	Waardeverminderingen en voorzieningen
1,4%	Faillissementen en noodlijdende kredieten
4,8%	Belastingen
3,9%	Andere kosten

De uitgaven van de tak Support hebben voornamelijk betrekking op:

- **Lonen en sociale zekerheid:** 58% gaat naar de lonen, socialezekerheidsbijdragen en het pensioen van de 254 werknemers van de ondersteunende teams. Dat is bijna €1,5M meer dan in 2024, meer bepaald door de indexering van de lonen en een toename met 8,1 voltijds equivalenten.
- **Diverse diensten en goederen:** 19,3% wordt besteed aan diverse diensten en goederen, vooral verzekeringen, maar ook erelonen van advocaten, gerechtsdeurwaarders, auditeurs enz., computerlicenties en uitgaven voor gas en elektriciteit, huurgelden, het onderhoud en de werking van de 8 Smart-kantoren in de verschillende steden.
- **Afschrijvingen:** 6,6% van de uitgaven.
- **Waardeverminderingen en voorzieningen:** 6% in verband met de waardevermindering van Smart Oostenrijk en twee grote geschillendossiers
- **Belastingen:** 4,8% omvat een deel in verband met de verworpen uitgaven van de productie-eenheden, waarbij vooral de belasting op het resultaat van Verenigde Producties komt. De roerende voorheffing is een tweede bron van belastingen.
- **Andere kosten:** 3,9% andere kosten
- **Faillissementen en noodlijdende kredieten:** 1,4% dekte de faillissementen van klanten en onbetaalde facturen.

In 2025 zijn de uitgaven van de tak Support gestegen met €2,5M (10,2%). Die stijging is groter dan de toename van het bedrijfsinkomen van €1,1M (3,7%).

Ze valt voornamelijk te verklaren door de rekrutering van meerdere functies die nodig waren voor de onderneming, de indexering van de lonen, nieuwe uitgaven in verband met gesubsidieerde projecten, en in mindere mate door de diverse diensten en goederen. Dat zijn terugkerende kosten.

Daarbij komen de uitzonderlijke kosten van €2,7M in verband met de stopzetting van de activiteit van LaVallée en aanzienlijke eenmalige kosten voor waardeverminderingen.

Ten slotte stellen we een belastingverhoging vast (€1,6M) die grotendeels verband houdt met de beroepsactiviteiten van de productie-eenheden.

4.3. Resultaat van de tak Support

De tak Support tekent een verlies op van -€2,5M.

Financieringsbronnen	€31,2M
Terugkerende uitgaven	-€ 31M
Uitzonderlijke uitgaven	-€2,7M
Resultaat	-€2,5M

FOCUS OP DE BELASTINGEN

De belastingen zijn voor Smart een grote uitgave die een impact heeft op het nettoresultaat van Smart België.

Om ze te berekenen, moeten we naar het totaalplaatje kijken: tak productie + tak support, maar we moeten ze ook berekenen voor elk van de 10 entiteiten die werden vermeld in de inleiding. Dan hangen de belastingen af van de activiteiten en het jaarresultaat van elk van die entiteiten.

De uitzonderlijke elementen niet meegerekend, komen de belastingen op €1,6M.

Dat bedrag bestaat voor een deel uit de roerende voorheffing voor bepaalde entiteiten, maar bevat vooral de belastingen op het resultaat en op de verworpen uitgaven.

Het grootste deel van die belastingen en de verworpen uitgaven houdt verband met de activiteit van de productie-eenheden. Die levert een goed winstresultaat op voor Verenigde Producties, dat bijgevolg het grootste deel van de belastingen draagt.

Als we het resultaat van de uitzonderlijke elementen corrigeren, wordt het positief. Net als de voorbije jaren zet dat resultaat ons echter aan om waakzaam te blijven, aangezien de bedrijfskosten (van de tak Support) blijven stijgen en de groei van de omzet van de productie-eenheden stagneert.

5. Resultaat Smart België

Resultaat Smart België (na belastingen): -€2.068.705

Resultaat Productie	Resultaat Support
€0,4M	-€2,5M
Totaal (resultaat Smart België (na belastingen)): -€2,1M	

In 2025 maakt Smart België 2,1 miljoen euro verlies.

De omzet van de productie-eenheden ligt iets hoger dan in 2024. De houders van de productie-eenheden beperken hun kosten en lijken zichzelf meer loon te betalen.

Het verlies kan verklaard worden door een stijging van de terugkerende uitgaven van de tak Support, maar ook door uitzonderlijke elementen in verband met de verwerking van aanzienlijke waardeverminderingen.

De belastingen zijn een grote uitgave voor Smart. Het grootste deel van die belastingen en van de verworpen uitgaven houdt verband met de activiteit van de productie-eenheden en met de winst van de entiteit "Verenigde Producties" dit jaar.

Dat resultaat moet wel in het juiste perspectief worden gezien: dankzij het eigen vermogen en de reserves die in voorgaande jaren zijn opgebouwd, kunnen de noodzakelijke saneringsmaatregelen van 2025 worden ondersteund en opgevangen. Dit resultaat vertegenwoordigt 1,06% van de jaaromzet. Bovendien wordt de bedrijfscyclus ondersteund door gezonde en toereikende liquide middelen.

6. Bronnen

- [Jaarrekening van SmartCoop](#)
- [Resultatenrekening en balans van Smart België](#)
- [Workshop: Jaarrekening 2025, begroting 2026 \(23 juni 2026 – Brussel\)](#)

7. Verklarende woordenlijst

GEDEELDE ONDERNEMING

Een gedeelde onderneming is een onderneming van natuurlijke personen die een gemeenschappelijke juridische structuur gebruiken om er hun beroep uit te oefenen of projecten te realiseren in plaats van een eigen zaak op te richten. Wanneer we de gedeelde onderneming Smart vermelden, gaat het over de onderneming SmartCoop, erkende coöperatieve vennootschap erkend sociale onderneming, en de juridische productie-entiteiten (Verenigde Producties vzw en Verenigde Opleidingen vzw).

PRODUCTIE-EENHEID

In ons model is een productie-eenheid de autonome economische eenheid waarmee het mogelijk is om binnen de gedeelde onderneming een afzonderlijke economische activiteit te ontwikkelen.

HOUDER VAN EEN PRODUCTIE-EENHEID

De Houder verwijst naar elke persoon die binnen de gedeelde onderneming gebruikmaakt van minstens één productie-eenheid. Om een of meerdere productie-eenheden te kunnen oprichten, moet die persoon eerst de gebruiksovereenkomst van de gedeelde onderneming ondertekenen en vennoot worden van de coöperatie.

GEMEENSCHAPPELIJKE BIJDRAGE

Alle gedeelde middelen en algemene diensten van de gedeelde onderneming worden gefinancierd door een gemeenschappelijke bijdrage die ten laste is van elke productie-eenheid.

Die bijdrage wordt berekend door middel van twee afzonderlijke componenten:

- Een vast percentage van 6,5% op de omzet van elke productie-eenheid.
- Een variabel bedrag van het werkbudget. Het bedrag wordt berekend door een vermenigvuldigingscoëfficiënt toe te passen op het brutoloon van elke werknemer binnen de productie-eenheid. Die coëfficiënt varieert al naargelang het type arbeidsovereenkomst. Ook de kortingen die SmartCoop krijgt op de wettelijke werkgeversbijdragen worden aan de gemeenschappelijke pot toegevoegd.

DE ONDERSTEUNENDE TEAMS

Deze term duidt op de groep werknemers die hulp en diensten verlenen aan de leden van Smart. Ze maken deel uit van het organigram van de onderneming (afdeling strategie, operationele directie, algemene directie, financiële directie, directie ontwikkeling, directie informatiesystemen, directie human resources). Ze zien erop toe dat de strategische richtlijnen zoals goedgekeurd door de Raad van bestuur uitgevoerd worden en verzekeren het dagelijkse beheer van de onderneming.

JAARREKENING

De jaarrekening geeft een beeld van het vermogen van de organisatie en het resultaat van een boekjaar. Ze omvat een balans, een resultatenrekening en een toelichting die, bijvoorbeeld in het geval van coöperaties, aangevuld wordt met bijzondere verslagen.

- Een balans geeft een overzicht van alle bezittingen van een onderneming op een specifieke datum (bv. 31/12).
- Een resultatenrekening toont de inkomsten en uitgaven van een bepaalde periode (bv. gedurende een boekjaar van 01/01 tot 31/12). De optelsom geeft een positief (winst) of negatief resultaat (verlies).
- De toelichting bevat informatie rond zaken die de balans of de resultatenrekening beïnvloeden, zoals de afschrijvingsregels of informatie rond personeelskosten.

KOSTEN

Verzamelnaam voor alle uitgaven en kosten die gelinkt zijn aan de bedrijfsvoering. Het kan gaan om uitgaven voor handelsgoederen of diensten, maar ook gespreide uitgaven (bv. afschrijvingen van investeringen) en voorzieningen voor toekomstige uitgaven.

DIVERSE DIENSTEN EN GOEDEREN

De kosten voor goederen en diensten die nodig zijn voor de werking van het bedrijf en die geen handelsgoederen of grondstoffen zijn¹. Voorbeelden zijn erelonen of communicatiekosten.

AFSCHRIJVINGEN

Een bedrijf dat investeert in materiaal of diensten die langer dan een jaar gebruikt worden en van een zekere waarde zijn, moet de kost van die investering gelijkmatig spreiden over verschillende jaren. Die gespreide kost noemen we de 'afschrijving'². Voorbeeld: een PC wordt voor € 1.000 excl. btw aangekocht in 2026 en zal 4 jaar gebruikt worden. De investeringskost wordt gespreid over 4 jaar (2026, 2027, 2028 en 2029) door een jaarlijkse afschrijving van €250.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen voor risico's die kunnen voorkomen in een onderneming. Geld dat door een onderneming wordt voorzien om die risico's te dekken, wordt gezien als een kost. Als het risico zich uiteindelijk niet voordoet, wordt het geld terug opgenomen in de opbrengsten. Als het risico zich wel voordoet, kan de voorziene som aangewend worden om de kost te dekken. Bijvoorbeeld: een organisatie vermoedt dat een klant een factuur niet zal betalen en noteert het openstaande factuurbedrag als risico.

OPBRENGSTEN

De totale opbrengst van de verkoop van diensten en producten aan derden.

¹ <https://www.cbn-cnc.be/nl/node/2013>

² <https://www.cbn-cnc.be/nl/node/2013>

RESULTAAT

Het resultaat is de som van de bedrijfsopbrengsten verminderd met de bedrijfskosten³. Er bestaan verschillende niveaus, bijvoorbeeld:

- Het brutoresultaat (of Earnings Before Interests, taxes, debts and amortizations of EBITDA) is het resultaat van de omzet verminderd met de verkoopkosten en de indirecte kosten in verband met die verkopen. Voor Smart zijn de directe kosten de kosten van de activiteit van de houders van een productie-eenheid (lonen, onkosten, investeringen ...). De indirecte kosten zijn de kosten van de tak Support (lonen & diverse diensten en goederen).
- Het netto bedrijfsresultaat trekt afschrijvingen en uitzonderlijke kosten zoals waardeverminderingen af van het brutoresultaat.
- Het bedrijfsresultaat vóór belastingen wordt berekend door de bedrijfskosten (zoals afschrijvingen) van het netto bedrijfsresultaat af te trekken, maar houdt nog geen rekening met de te betalen belastingen.
- Het nettoresultaat houdt ten slotte ook rekening met de te betalen belastingen.

³ <https://www.cbn-cnc.be/nl/node/2013>

Smart